

Zpráva o činnosti České fyzikální společnosti JČMF v roce 2015

Česká fyzikální společnost (ČFS), sekce Jednoty českých matematiků a fyziků (JČMF), organizovala v roce 2015 soutěžní přehlídku významných činů ve zpřístupňování fyziky veřejnosti, spoluorganizovala národní a mezinárodní konference ve spolupráci s fyzikálními pracovišti, vyhlásila první ročník soutěže pro mladé členy ČFS, a zprostředkovala mezinárodní styky českých fyziků, zejména členstvím v Evropské fyzikální společnosti (EPS) a ve spolupráci se zahraničními fyzikálními společnostmi. Dne 31. března 2015 také vstoupila v platnost dohoda o reciprocitě členských výhod mezi ČFS a Americkou fyzikální společností (APS), která zejména přináší individuálním členům ČFS možnost aktivní účasti na konferencích pořádaných APS. V dubnu 2015 začala v rámci ČFS pracovat první skupina Young Minds, podporovaná EPS.

1. Akce pořádané nebo spolupřádané ČFS JČMF v r. 2015

ČFS se podílela na organizování níže uvedených konferencí a seminářů. Mimo akcí oficiálně spolupřádaných ČFS je zahrnuto i několik dalších, které odborné skupiny ČFS považují za svou aktivitu vyvíjenou členy na fyzikálních pracovištích.

1.1 Mezinárodní akce (s výjimkou česko-slovenských)

Spolupřádaní 15. mezinárodní konference o feroelektrických kapalných krystalech v hotelu DAP v Praze ve dnech 28. června – 3. července 2015 ve spolupráci s Fyzikálním ústavem AV ČR a Ústavem organické chemie na VŠCHT. Konference se účastnilo 135 odborníků převážně ze zahraničí, viz <http://palata.fzu.cz/flc15/> – odpovídá RNDr. V. Novotná, CSc., FzÚ AV ČR Praha.

Spolupřádaní 5. setkání evropských doktorandů v oboru termojaderné fúze „FuseNet PhD event 2015“, pořádané na FJFI ČVUT v Praze ve dnech 15. – 17. listopadu 2015. Setkání se účastnilo 130 studentů z celé Evropy, ČFS jim ze svých fondů věnovala publikace „Physics in Prague“ – odpovídá doc. RNDr. Jan Mlynář, Ph.D., ÚFP AV ČR Praha.

1.2 České a slovenské národní akce

Tříkrálová konference 2015 (konference mladých českých a slovenských fyziků pracujících u nás i v zahraničí) se konala 5. ledna 2015 na FJFI ČVUT v Praze. Diskusního programu se účastnil předseda ČFS.

Skupina Fyziky dielektrik ČFS pořádala výjezdní seminář Strukturní a feroelektrické fázové přechody ve dnech 10.-12. 6. 2015 v Rokytnici nad Jizerou, kterého se účastnilo 30 odborníků.

Odborná skupina Organizace výzkumu ČFS pokračovala v pořádání seminářů konaných pod názvem Akademické forum, zaměřených na aktuální problematiku ve vědě, výzkumu a vzdělávání. Semináře jsou veřejné, volně přístupné a konají se v sídle JČMF v Praze, Žitná 25, díky vstřícnosti vedení Matematického ústavu Akademie věd ČR v jeho Velké posluchárně.

V roce 2015 bylo uspořádáno těchto deset seminářů (v závorce je počet účastníků):

- 15. 1. 2015 AF-LVIII: Kontrola hospodaření MŠMT, VŠ a Akademie věd ČR. (28)
- 12. 2. 2015 AF-LIX: Diferencované přístupy k matematice. (35)
- 12. 3. 2015 AF-LX: Institucionální akreditace I. (19)
- 9. 4. 2015 AF-LXI: Projekt Krumlovia – Vědecké městečko v Českém Krumlově. (8)
- 14. 5. 2015 AF-LXII: Smysluplná novela vyžaduje efektivní logistiku. (11)
- 11. 6. 2015 AF-LXIII: Akademická samospráva. (20)
- 10. 9. 2015 AF-LXIV: Výuka matematiky. (39)
- 15. 10. 2015 AF-LXV: Maturita z matematiky v letech 2015–2030. (18)
- 12. 11. 2015 AF-LXVI: K dominantám roku 2016: [1] Ernst Mach (1838–1916).
[2] Zákon o výzkumu. (14)
- 10. 12. 2015 AF-LXVII: Liessmannova Praxe nevzdělanosti (13)

Záznamy z Akademických fór s prezentacemi a diskusními příspěvky jsou rozesílány vrcholným orgánům a grémiím státní správy, akademickým institucím zahrnujícím vysoké školy, Akademii věd ČR a dalším zainteresovaným institucím a jednotlivcům. Materiály Akademických fór jsou vyvěšeny na webových stránkách <http://jcmf.cz/osov>.

Řada odborných skupin se podílela na organizaci pravidelných seminářů (např. OS fyzika plazmatu - Fyzikální čtvrtky na FEL ČVUT v Praze, Young Minds – Physics Pizza Parties aj.).

2. Pedagogicko-popularizační aktivity

Po dvou letech se opět konala dne 20.11.2015 v budově Matematicko-fyzikální fakulty v Holešovičkách „Soutěžní přehlídka významných činů ve zpřístupňování fyziky veřejnosti“ organizované J. Dolejším. Svou popularizační činnost prezentovalo 21 jednotlivců a organizací (např. MFF UK, AV ČR, Neuron, ÚDiF, iQLANDIA, ČT). Nejlepší účastníci byli oceněni diplomem a knižní odměnou. Ti z nejlépe hodnocených účastníků, kteří nejsou ve své činnosti podporováni finančně státními či soukromými institucemi pak byli oceněni ještě finančními odměnami. Na akci byly využity prostředky získané od Rady vědeckých společností (35 tis. Kč) a zbytek z prostředků ČFS (20 tis. Kč). Podrobnosti viz: http://www-ucjf.troja.mff.cuni.cz/~dolejsi/outreach/Prehliidka/Prehliidka_2015.htm

Zástupci ČFS se zúčastnili setkání mladých členů JČMF na půdě Matematického ústavu AV ČR dne 9. dubna 2015. Výbor ČFS po vzoru České matematické společnosti poprvé vyhlásil Soutěž pro mladé členy ČFS, určenou na podporu jejich odborně-organizační činnosti, viz <https://jcmf.cz:444/?q=cz/node/988>. Z došlých přihlášek byly vybrány tři, které budou během roku 2016 podpořeny a následně vyhodnoceny.

Odborná skupina energetika ČFS přeložila a zveřejnila Stanovisko EPS k evropské energetické politice, viz <https://jcmf.cz:444/?q=cz/node/1017>.

3. Mezinárodní styky

Mezinárodní styky představují významnou část činnosti ČFS. Na prvním místě stojí

zapojení do aktivit Evropské fyzikální společnosti (EPS), mezi jejíž národní členské společnosti ČFS patří. Odborná skupina geofyziky je přidruženým kolektivním členem (Affiliated organization) European Geosciences Union (EGU). Od roku 2015 pracuje v rámci ČFS pobočka EPS Young Minds, viz <http://youngminds.fjfi.cvut.cz/>. Od roku 2015 také platí reciproční dohoda o uznávání členských výhod mezi ČFS a Americkou fyzikální společností (APS), viz <http://www.aps.org/membership/reciprocal/societies.cfm>.

Předseda ČFS J. Mlynář se zúčastnil zasedání rady Evropské fyzikální společnosti v Bad Honnef, Německo, 27. – 28. března 2015, slavnostního odhalení pamětní desky „Institut für Radiumforschung“ ve Vídni dne 28. května 2015, jednání IPSEC (Informal Physical Societies Exchange) v Kielce, Polsko 7. – 8. září 2015 během konference Polské fyzikální společnosti a setkání předsedů evropských fyzikálních společností v Bruselu dne 2. října 2015. Místopředsedkyně A. Valkárová byla nominována do EPS Strategy Review Group a zúčastnila se jejího jednání v Mulhouse (Francie) 23. listopadu 2015.

Předseda odborné skupiny Energetika ČFS se ve dnech 23. až 24. října 2015 zúčastnil porady EPS Energy Group v Římě, pořádané univerzitou La Sapienza - Università di Roma. Během dvoudenního setkání byl řešen problém energetické situace v EU. Součástí setkání byla také diskuze na téma možnosti vzdělávání a vědecké činnosti v oblastech zaměřených na energetické problémy. Výsledkem jednotlivých jednání byla také publikace EPS Energy Group v časopise Nature „Sustainable production: Physicists' report on EU green electricity“.

Šest členů Odborné skupiny geofyzika se zúčastnilo EGU General Assembly, Vídeň, April 12- 17, 2015, z toho jeden člen byl spoluorganizátorem symposia EMRP3.3 „Soil, Sediments and Dust Magnetism“.

4. Vnitřní záležitosti ČFS

Výbor během roku jednal celkem třikrát: 12. března, 8. října a 22. prosince. Jednání dne 12. 3. bylo spojeno s exkurzí do fyzikálních laboratoří FzÚ AV ČR v Praze 6. Výbor také dvakrát využil možnosti hlasování „per rollam“.

Výbor ČFS spolu s předsedou JČMF J. Kubátem nominovali místopředsedkyni ČFS Alici Valkárovou na Cenu Milady Paulové pro vědkyni za celoživotní přínos vědě. Kol. A. Valkárová cenu navzdory početné a ctihodné konkurenci získala. Slavnostního předání ceny z rukou ministryně školství se na půdě Senátu ČR dne 1. prosince zúčastnil i předseda ČFS.

V souvislosti s připravovaným odhalením pamětní desky E. Macha v únoru 2016 proběhla celá řada jednání s rektorátem UK, se sochařem J. Vlčkem a grafikem O. Bromem, i s MFF UK (odborné zajištění). V listopadu 2015 ustanovil výbor ČFS ad-hoc komisi k přípravě slavnostního odhalení pamětní desky.

Předseda výboru navštívil v prosinci 2015 Ústav fyziky materiálů AV ČR, v.v.i., a Ústav přístrojové techniky AV ČR, v.v.i., aby s vedením obou brněnských ústavů prodiskutoval možnosti další spolupráce, a Masarykovu univerzitu s ohledem na chystané výročí E. Macha (koordinace odhalení desky v Praze a Dnů Ernsta Macha v Chrlících u Brna).

Po dlouhé řadě let velmi dobré spolupráce nás požádala sekretářka ČFS paní Ludmila Žižkovská o ukončení pracovní smlouvy z důvodu odchodu do důchodu. Výbor ČFS poděkoval paní Žižkovské během svého prosincového jednání, kdy zároveň přivítal novou sekretářku paní Barboru Chudíčkovou.

5. Akce plánované na r. 2016

Dne 18. února 2016 proběhne slavnostní odhalení pamětní desky E. Macha na budově rektorátu UK Ovocný trh 7. Česká fyzikální společnost zajistí distribuci pozvánek a zorganizuje následný seminář na UK včetně občerstvení.

Hlavní tradiční akcí ČFS, která probíhá s podporou prostředků RVS, bude v roce 2016 nové kolo soutěže vědeckých prací mladých fyziků o Cenu Milana Odehnala. Uzávěrka přihlášek bude vyhlášena do konce března, výsledky pak budou oznámeny do konce května a v červnu proběhne slavnostní setkání s předáním cen. Výbor ČFS pravděpodobně spojí toto slavnostní setkání s členskou schůzí.

Připravuje se i další série 10 Akademických fór Odborné skupiny Organizace výzkumu na půdě Matematického ústavu AV ČR. Hned první fórum dne 14. ledna bude věnováno 100. výročí úmrtí Ernsta Macha.

Předpokládáme účast předsedy ČFS na pravidelném zasedání rady EPS ve dnech 1. – 2. dubna v sídle EPS v Mulhouse a zástupců ČFS na konferenci Maďarských fyziků v Szegedi 24-27. srpna.

Odborná skupina Fyziky dielektrik bude spoluorganizovat XXII. Czech-Polish seminar on Structural and ferroelectric phase transitions, který se bude konat 16. - 20. 5. 2016 v polském Hucisko.

Pražská pobočka Young Minds plánuje pokračování svých aktivit, včetně již tradičních Physics Pizza Parties.

V říjnu 2016 proběhne vyhodnocení prvního ročníku soutěže mladých členů ČFS, které bude spojené s vyhlášením druhého ročníku.

V Praze dne 8. ledna 2016

Jan Mlynář
předseda ČFS JČMF